

KATHOLIKUS NÉPLAP.

37. szám.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizetheti rá Pesten, a jó és olcsó könyvkiadó-társulat ügynökénél: ezukorutera 6. szám, földszint, a szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál.

Pest, september 14. 1853.

Előfizetési díj Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp. vidékre postán, borítékban félévre 1 ft. 20 kr. pp. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez címzendők. (Pesten a központi papnöveldeben.)

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön békeség a jó akaratu embereknek. Luk. 2, 14.

A kiskfalusi barna lány.

— Elbeszélés. —
(Vége.)

És látok egy falut, a faluban egy fehér épületet, mellette övig érő fehér szakállas aggastyánt, ki jobbajával a házra mutat és szól: „Ez az iskola. Egyik része kisedődvául használtatik, hol okos tanító és ápolónő esepegtetik az emberiség zsenge sarjadékiba a hiterkölesiség szent érzelmeit. Köztök, mint vezéresillag meg-meg jelen a falu lelkipásztora, plántálni, öntözni és erősíteni a sarjadzó drága növényeket. A szülők gond nélkül folytathatják naphosszat munkáikat, gyermekeik jó kezek között nevednek. — Masik része a serdültebbek iskolája. A bíró nem várva parancsot, mindenféle szükségesség és pástorokról, — a falu jótékony növegyete a szegényebbek ruhakelméjéről, — a rózsalányok a varrásról, — a szegények egylete a könyvekről, — a felügyelő pedig a rendes tanításról gondoskodnak. Imára emeli az aggastyán munka között elaszott kezeit, dicsfény övedzi körül és szól: „Isten, népek Istene! ki az embert alkotád, s belé lehelted Istenséged szikráját, az észet; alkotál embert s belé kifejlődési tehetséget: oh ne engedd, hogy legyen úgy mint volt, mikor az ördög, ki az emberi nem butaságán és rozlelkűségén leli örömet, rablánczra, a bűn rablánczára fűzé az embert, megutáltatá véle az erényt, megsüketíté füleit a jó tanácsok elfogadására, és így lön a földön sötétség és bűn.

Megváltóra vala szükség: és eljőve. Izrael népe látta őt, látta, mint zuztaszté isteni eszével, hatalmas szavával, mindenható erejével a sötétség és bűn rablánczait és mondá: legyen vilá-

gosság! . . . Feltára az ég kapuit, hova a hit, remény és szeretet tövises ugyan, de örökboldogságra vezető ösvényei visznek. És az Ur Isten megengedé, hogy eljőjön az ördög is, éjelenkint az emberek közé hintvén a sötétség magvait, mellyekből nem sokára emberi alakba öltözött ördögök nőttek. Az ördög ezen fajzatjai a Megváltó által felszabadított emberiség egy részét ismét hatalmukba keríték: és lön ismét sötétség, igazságtalanság és bűn, vegyest a világosság, igazság és erénnyel. Ennek így kell lenni: hogy láthasd a jót és rosszat egyaránt; tehesd ezt is, amazt is egyaránt: mert csak így tehetsz érdemet jutalomra, vagy büntetésre. Előtted oh ember a két út, választhatod ezt is, amazt is; de a mint választod: úgy fogsz bűnhődni, vagy jutalmaztatni örökre.“

Egyet fordult az ősz ember, és egy más épületre mutatva szólt: „Ez csapszék volt egykoron, mellyet a becsületes emberek kerültek, mint bélpoklost; iszákos és feslett erkölcsűek pedig önkárukra rohantak belé, mint mécs világába az esti pillangók, hol halálukat lelik; most olvasó-terem, és a jótékony társulatok tagjainak gyűlhelye. Népszerű újságokat és könyveket láthatsz és olvashatsz itt, és pedig a legjavából, leghasznosbikából. Ünnepe és vasárnaponkint ide sereglünk isteni szolgálat után. A teremben olvasunk, szép kertében pedig becsületesen mulatunk, de soha esti harangszónál tovább. Össze- gyűjtött filléereinkből jutalmakat osztunk azoknak, kik jó erkölcsiségükről legkitünőbbek; — vagy kik lakhelyük szépítése, és jobb létünk mikénti előmozdítására legezélravezetőbb indítvánnyal lépnek elő. Így tanítjuk jövődjéről gondolkozni, az eddig keveset elmélkedő földmivelőket. Amott a község ház. Emberi méltóság-

got gyalázó deres vagy kaloda nincs ott; mert ezekre hál' Istennek nincs többé szükség. De van a néha történhető kisebb vétségeket megfenyítő dolgozóház. Itt a nép, ha volna javulni nem akaró között, azt mint pokolvarast kerülné és megvéteésével büntetné." Imára emelé az ősz ember kezeit és szóla: „Add Uram Istenem, hogy mindenütt így legyen!" Rózsaszin felhők ereszkedtek a földre, s égbe vitték a fehér szakállu embert.

„Zöld pázsiton ülök, esergő patak mellett, szomoru fűz alatt, liliom és rózsák között. Minden olly boldog velem együtt körülöttem. Ezüst báránycák ugrándoznak a zöld mezőn; arany halacsok uszkálnak a patak kristályvizében; a zöld lombok sűrűjében esalogány éneklő harsogó dalát; a tiszta légben pacsirta dieséri Teremtőjét; a nap nevetve enyelg a virágos rónák végtelenén kedves gyermekével, a délibábbal... Őh Istenem, mi nyomja szívemet? tán mindez csak képzelet vagy muló öröm?! Hah! ott jön az önzés, irigység és haszonlesés szörnyetege epe-sárgás arczával; felingerli a rózsát a liliom ellen, hogy mindkettő romlásán ön haszna szaporodjék. Egymásra törnek a virágok, a rózsák töviseikkel széttépik az ártatlan liliomokat... Amott közelg egy csoport esalan tüskökkel vegyest, sa virágok felperzselve, szétszagatva hevernek az anyaföldön. Sötét fellegek tornyosulnak, s elhomályosítják a napot, hogy ne arasszon fényt a földre. Éhes sáskák emésztk fel a zöld lombokat; farkasok öldösik a bárányokat; vízi kigyók nyelik el az aranyhalacsokakat; ragadozó héjak és sasok tépik szét az éneklő madárkakat; baglyok és denevérek repkednek a fekete légben. „Jaj Istenem! kiált fel a leányka. „Mi bajod a gyalom?“ kérdi a kiáltásra fölébredt Turóné. „Roszat és szörnyen csunyát álmodtam, édes nénikém! felelt nagyot sohajtva Julesa. Ez alatt kopogás hallatszik az ablakon, és egy kis fiu hangja felszóal: „Ángyom asszony, jöjjön csak ki, megharap a kutya.“ „Nézz ki Julesa lányom, a kis Andris szavát hallom, bizonyosan orvosságot kér, mert édes anyja beteg.“ Tudnunk kell, mikép Turóné asszony kamrájában mindennemű fűszereket lehet találni, mikkel ő embertársait gyógyíthatá, mert értette ő a mennyire anynyira a gyógyítást; különösen törött vagy kifeszamodott csontokat senki sem tudott úgy helyrehozni, mint Turóné; az utifüvet senki sem tudta olly sikerrel használni a sebekre, mint ő. Nem is volt feltűnő, ha éjjelenként felköltözték és kiérték segítségét a szenvedők részére. Julesa hamar felöltöztén, mi rosszat sem gyanítva, fel-

nyitja az utcáját s kérdi: „mi járatban vagy Andriská? De felelet helyett erős karokkal megragadtatott, és szája kendővel betömötven, elcipeltetett. Szegény leánykának minden szabadulhatási igyekezete hasztalan volt.

A csapszék felnyilt, és Pista földre téve az elájult leánykát, ördögi kifejezéssel mondá: „Itt van la Bandi! megnyertem a fogadást. Smile! Bandi rovására ide a borral!“ Mig Pista ivott, Julesa magához tért, s iszonyodással tekintte szét. „Fölébredtél már te turbékoló gilicze? mond gúnyos szemhunyoritással Pista, ne félj semmit, ma tudom, nem tagadod meg tőlem a mátkagyűrűt.“ — De bizzuk Isten gondviselésébe az ördögi kezek közé jutott ártatlanságot, és nézzük, mi történik ezalatt egy szép fehér házban Kisfalun.

„Tensuram! kiált kopogva egy hajdu, tensuram! keljen fel szaporán, hurokra került a jó madár.“ A hajdu Erényesi ügyvéd inasa volt, ugyanazon ügyvédé, kit a temesvári sétán és a megyeházában láttunk. Két hónapja már, hogy Kisfalun tartózkodik. A község ugyanis némi legelő végett porbe keveredett az uradalommal, és Erényesi ügyvéd feleselt a panaszos fél nevében; de nem annyira e végett, hanem inkább azért költözött ide: hogy fölfogadott szavát annál előbb beválthassa, és Pethőéket a tömlőzből kiszabadíthassa. Értesítve volt ő már arról, hogy Dömötör uraimék nem a legtisztább uton járnak, és hogy Pethők szerencsétlenségének csak Dömötör uram az oka; de tanui hiányoztak még. A kisfalusi nép pedig nem mert nyíltan Dömötör ellen felkelni. Hisz mindannyi jóformán zsebében volt, kik azt hitték, hogy Dömötör uram pénzével minden bajból kivághatja magát. S ezzel ő maga is diesekedett, mondván: mig zsebében aranyai lesznek, még a foga sem fájand. — Erényesi ur tehát, hogy annál könnyebben juthasson a dolog velejére, kiment Kisfalura lakni. Tervét senki sem gyanította, mert mindenki azt hitte, hogy az említett pör végett költözött ide iglensesen oda. Csak hü eselédje Janesi volt a titokba avatva, ki Dömötörék háznépének minden lépteire szorgosan ügyelt, különösen Pistának mindig nyomában volt. Jól látta Janesi, a mint az est beálltával a csapszékbe ment Pista, utána ment azért, s a csapszék garádjá mögé huzta magát. Az ablakból kileste Pista minden mozdulatait, szavait. Hallotta a fogadást, és látta, mint elcipelte a szegény lánykát. Erényesi ur Janesi szavára fogta kétesövü puskáját, és pörén a mint volt, hogy időt ne veszítsen Janesinak is fegyvert nyomva markába, sietett a csapszék felé. Hirtelen benyitott az ajtón, és a meglepett cizin-

kosokat nyakon csipve a falu házához lóditá, a megmentett ártatlanságot pedig haza kíséré.

Másnap nagy esodálkozás vala a faluban, különösen a mint hire járt annak: hogy hajnalban hat megyei hajdu érkezett, befogandók azokat, kik Turóék kirablásában részt vettek; mert a napokban egy Bácskában elfogott rabló kivallá, miként egy év előtt három pajtással Kisfalun egy özvegyasszonyt rabolt ki, a pajtasokat pedig nem Pethőéknek, hanem Nyirkos Pista-, Lúd Matyi- és Kondás Ferinek hívták. Smile esapláros alkalmasint féltve irháját, a mint e hírt hallá, abból a méregből ivott, mellyet apródonkint Dömötör uram és Samu szomszéd tanácsára Lúd Matyi és Kondás Ferinek adott a borba, nehogy valamikép kikottyantsák titkaikat, és azonnal szörnyűt halva elterült a csapszék padolatán.

Pistát elhagyta ám most bátorsága, reszkett mint a kocsonya, s gondolván, ha mindent kivall, kegyelmet nyerend, elmondá: hogy Dömötör uram és Samu unszolásaira csakugyan ő rablá ki Lúd Matyi és Kondás Ferivel Turónét; a tehenet is ő hajtotta ki Pethőék tanyájára, hogy ez által annál inkább háritassék el a gyanú Dömötöréről, jól tudván, hogy a tanyások a városon vannak; a szatyort is ő ásta el a tanyán. A dolgot pedig, hogy mikép lehessen szép módjával Pethőékre harítani, azt Samu szomszéd intézte el. Samu kenyerezte le a hamisan esküdött Smile esaplárost is. Elmondá: hogy a kis Andris csakugyan menőben volt Turóékhoz, akarván a jó asszonyt beteg anyjához híni; de ő garast nyomván a fiu markába mondá, hogy csak híjja Turónét, és szaladjon hamar haza, ő majd elküldi őt anyjához. Jól tudta, hogy ilyenkor mindig a lányka szokta a pitvarajtáját felnyitni, és így könnyű volt számításaiban nem csalatkozni.

Diadalt ült Kisfalun a vérszopóitól megszabadult népség, és felbokrétázott lovakkal örömrivalgások között hozták haza Pethőéket. Erényesi ügyvéd urat pedig mint szabadító angyalukat szerették és tisztelték a kislelusiak. Pethőék visszakapták jószágaikat. Dömötör uram és Samu szomszéd vagyonából kitelt az. — Szomoruan kongott a falu tornyán a kis harang, a lélekváltság reszkető hangja jár be a léget. . . . Három bitófa állt a falu végén, és az emberek rettentő példájára Dömötör uram, Samu szomszéd és Pista lábai alatt fűtyürészett a szél. — Az erény jutalma, a bűn büntetése, ha késik is, de el nem marad. És nincs a napalatt olly titkos bűn, melly előbb utóbb ki ne tudatnék.

Egy halvány arczu kiéhezett beteges asszony jár Kisfalu utcáján házról házra alamizsnát kéregetve. Egy esinos házhoz ér, kezeit már a kilinesre teszi, hogy benyitva kirimánkodhassa mások kegyelméből kapott keserű falatját. Hirtelen visszalép. „Nem! itt nem nyitok be, szól reszkető hangon, szivem ketté repedne a szégyennek miatta. De ez alatt megnyíl az ajtó, s egy angyalfejű egyszerű barna ruhás leányka lép ki az ajtón, és olly szivhez szóló, olly édes hangon szól a koldusnőhez: „Panna néne, édes Panna néne ne kerülje házunkat, jöjjön be, hadd csillapítsam le párolgó étkekkel éhségét, magam szötte ruhával hadd fődjem teste meztelenségét;“ s olly gyengéden, olly szeretőleg fogta kezénél a távozni akaró koldusnőt, mint ezt csak a megtestesült irgalmasság teheti.

A beszédre kijött egy férfi is, így szólva: „Jöjjön be Panna néne, hisz ön nem volt oka szerencsétlenségünknek. De ha az is lett volna, tudjuk mi Jézus tanítását és követjük is. És csak ugy kérjük tőle bűneink boesánatját, mint mi is megboesátunk ellenünk véteteknek. Ki minket követ dobál, azt mi kenyérrel hajítjuk vissza. A koldusnő engedett végre a sok unszolásnak, s betért Pethőék házába, és ki sem jött többé onnan a ezélből, hogy házról házra járjon alamizsnáért. Az angyalszívű Julesa ugy ápolta és táplálta a koldusnőt, mint tán századik sem táplálna és ápolná édes anyját.

Egy szép téli estén víg eszevegés között pörgött Pethőék házában a rokka. Egy öreg anyóka ült a búbos patkáján; Dömötör uram özvegye. Panna asszony volt az anyóka. Istenem, Istenem! sohajtozott, férjem és Pista szerencsétlenségének a volt az oka: hogy már zsenge ifjúságukban nem csak nem tiltottak szülői a lopást, a kártételt, sőt még öök küldötték őket hol a szomszéd kertjébe gyümölcs-, zöldség- vagy más efféléért; hol ismét más legelőjére hajtatták általuk marháikat, hol más vetéséből kaszáltattak a lovak számára, ha uton voltak; hol más erdeiből hordatták a tűzre valót. Így szoktak gyermekkorukban már a lopáshoz, mitől oszt emberkorukban el nem szokhattak.

„Ugyé édes nagyapám, ön nem tanította erre édes apámat?“ mond egy gyönyörű fiúcska, kit térdén hintázgatott a boldognagyatyja Pethő Balint. „Nem ám édes Jóskám; örizzen is az Isten minden atyát illy tanítástól! — Hirlík, hogy Kisfalun minden uszora és uszorás kikerülése végett takarékpénz- és magtár fog létesülni; az angyalszívű Juliska pedig a temesvári Szűz Mária képe előtt felfogadta volna: mikép liliumko-

szorús pártáját holtig megörzendi és életét a szegények és árvák ápolására szentelendi a kislelusi szegények házában, ha az Ur Isten könyörgéseit meghallgatva, atyja és testvére ártatlanságát a világ előtt is napfényre hozni kegyes leend. Mondják, hogy fogadását szentül meg is tartja, és nincs irgalmasabb lélek és gondosabb ápolónő a kislelusi szegények házában, mint Julesa, a kislelusi barna lány.

Nem régiben országos hire járt, hogy egy pásztorlegény több pusztai betyárt egymaga legfegyverzett; még Budapesten, sőt mint mondják, Bécsben is megcsodáltak a bátor fickót, s ez ugyanaz, ki már gyermekségében szép jeleit adá lélekéberségének, s egykor a kislelusi deputációt furlangos feltalálásával a juhakolba masiroztatá.

Berecz.

Tisztelendő Béda.

— Legenda. —

Szétjár Béda, a lelkek hű öre,
Nem tartja le vakság, öregség,
Néptől néphez viszi vezetője,
Mert a jámbor ősznek szive ég,
S tüzzel beszél, buzgón tanít,
Mihelyt azt hallja, — : „nép van itt.“

Egykor utja, sziklás völgy ölében,
Nagy kövek közt vitte keresztül,
És a fiu pajkos jó kedvében,
Igy szóla hozzá szívtelenül:
„Tisztelendő ur! — nép van itt,
Tudni akarja mit tanít.“

S a vak öreg fölemelt homlokkal
Vezérszót választ, fejtegeti,
Int, buzdít, fedd, szivrázó szavakkal,
Csorgó könyűit törülgeti,
Ősz szakála könyvtől ázott,
De a fiu csak mélézött.

Beszéd végén, éghez fordul, — tán nem,
Nem unják meg gondolja szegény.
„Dicsőség Istennek!“ — — Amen, Amen!
Zengi vissza ezer csodalény.
„Amen, tisztelendő Atya!“
A hegy és völgy azt hallattja.

A fiu megrémül, térdre borul,
Meg gyónja bűneit a szentnek.
„Fiam! — mondá az ősz, — illy botorul
Ne tégy soha, mert föl nem mentlek.
Tudd meg, hogy az Isten szívet
Kőből is teremthet hivet.“

„Igen fiam! — vigyázz, meg van írva:
Hogy ha az emberek hallgatnak,

A kövek fognak kiáltni sirva,
S a kősziklákra kövek hatnak.
Ne tréfálgj Isten szavával,
Az ég két élű kardjával.“

Borz • Elek.

A sz. kereszt ereje.

Egy festő s egy timárlegény mintegy huszonöt év előtt egy forró nyári napon a kárpáti erdőkön keresztül vonult a térségre. Jónás vala az első, Imre pedig az utóbbinak neve. A nap igen forrón sütött, de két legényünk az őz erdei fák lombjai alatt árnyékban haladt, csak nehéz batyuik okozák, hogy a nap hevét érezvén, végre nyugvó helyet keresének. Ok épen egy olly kis zöld térségre jutának, melyet a munkás paraszt fejszéje legelővé változtatott barmai számára, és ime! valamely keresztény földműves ezen erdei oázis keleti részén három magas fenyő közt a megfeszített Megváltó óriási nagyságu keresztjét állitá fel; a nyugoti oldalon meredeken hajlott a síkság felé a legelő, és egy jóformán széles patak által szelgett keresztül, melly fővényes partjain kaviesal és másféle kövekkel volt kirakva, mi annak jele, hogy, mint ez erdei patakknál nem ritkán történik, eső által feldagasztva néha kiárad és a közel fekvő tájékat elárasztja.

Jónás és Imre örültek e lágy s mohos helynek, és letették batyuikat, hogy kinyugodjanak. Jónás egy izmos, de sötét tekintetű és halovány arcu ifju, azonnal a három fenyő legmagasabbika alá feküdt, elővevé palinka-palaczkját, hogy belőle egy két kortyot igyék, melly azonban heves vért még inkább forrásba hozta. Imre, egy felső magyarhoni, kék szemű s piros orczájú, derék ifju szinte ledobta batyuját, s kinyujtá fáradt tagjait — nem valamely árnyékos fenyő alatt, hanem a puha mohba a fakereszt előtt, és nem palinkapalaczkot, hanem egy könyvecskét vett ki tarisznyájából, mellyből olvasni kezdett, mielőtt a csendes déli álomba merült volna.

„Bajtárs! így kiálta hozzá Jónás, akarsz egy kortyot palinkából?“ „Köszönöm szépen, felele Imre, én izadságomat tüzesítő italoddal nem akarom nagyobítani; ha kissé kihültem, ama tiszta erdei patak frisiti fel tudómet.“ — „A mint tetszik, felelt nevetve Jónás, mindenkinek a magáét; nekem jobban ízlik a palaczkból, mint markomból; de mondd meg bajtárs, egy hete már, hogy együtt utazunk, és ha valahol kinyugszunk, mindig az országút melletti átfákhoz mázkálsz.“ —

„Mit nevezesz te így?“ kérdé Imre hevesen felegyenesedve.

„No, nem kell épen ágaskodnod, folytatá a másik nevetve, csak azt akarám mondani: hogy minden keresztnél, mely valahol az országuton fel van állítva, leheversz, és egy miatyánkat vagy létániát darálsz el. Lám fiam! ha az alföldre jutunk, végy magadnak botot és esigás kalapot, és zarándokolj gyalog Jerusálembe.“

„Ne csúfolj! inté Imre, az elfásult s a testi-ségbe merült ember nem ismeri a kereszt erejét, te nem tapasztaltad e mondat igazságát: „Ha szívesen elviseled a keresztet, akkor az téged hord.“

„Éj! ezen könyvecsékében áll-e ez, mellyet olvassz?“ mondá Jónás még mindig gúnyolva.

„Igen“ válaszolt Imre röviden, és csendesen tovább olvasott.

„És mi ezen arany könyv neve?“ kérdé Jónás.

„Jézus Krisztus követésének hivatik, felele Imre, szerzője Kempis Tamás, és ha hallani akarod, mit mond a második könyv tizenkettedik cikkében a keresztviselésről, akkor felolvasom neked. . .“

„Tartsd meg magadnak, mormogá Jónás, én nem vagyok ugynevezett hívő, és aludni akarok most.“ Ezzel a másik oldalra fordult. De a timar nem figyelt szavaira.

„Ha nem is akarsz hinni, mondá, úgy mégis kell hallanod, s ha nem akarod hallani, úgy érezned kell“, és a könyvecsékéből olvasott: „Senki Krisztus szenvedését nem veszi úgy szívére, mint az, kinek hasonlót kelle szenvednie; a kereszt tehát mindig kész, és mindenütt elvár téged. Ki nem kerülheted azt, akárhová jőjj, magaddal hordozod magadat.“

„Már mondtam, morgott itt Jónás, hogy nem akarom hallani, hagyj aludni, és olvass magadnak csendesen.“ De Imre meg nem háborodott, és tovább olvasott: Tekints fel, vagy lefelé, tekints ki vagy be, mindenütt keresztre találsz; és mindenütt béketűrőnek kell lenned, ha a belső békét bírní és az örök koronát elnyerni ohajtod.“

Imre itt megállapodék; de Jónás már aludni látszott, csak egy közelgővész távolról hallható dörgése felelt a lelkes olvasónak, a keresztorrú és a tenglicz repülve jövének, s az egykor e világra jött örök szeretet szavaihoz való dallam gyanánt egy magasztosan egyszerű erdei dalt csevegének, és az őserdő lombjai ünnepélyes zúgása, meg a feje fölött elvonuló madarak neki ezt látszottak kiáltani: „Tiszteljed a megfeszültet mind örökké!“

És tovább olvasott: „Miért keresesz más utat, mint azon királyi utat, melly a szent kereszt utja? Ha a keresztet örömet viseled, akkor az téged is elviselend.“ De Jónás most dühösen felugrott nyughelyéből.

„Fogsz-e egyszer hallgatni! kiálta dühteljesen, aludni akarok, és nem keresztpredikációt hallgatni ezen mértföldmutatóról itt, melly olly porhanyos, hogy a faképet sem bírja már el, annál kevésbé egy élő embert.“ Ekkor lábával megrugta a keresztet, s minthogy a föld, hol állott, ingó kövekből s mohból volt, könnyen földre teríté. —

„El, kiálta, ezen akasztófával. . .“ De ime! borzasztó dörgés felel a gonosz gunyolodónak, az őserdő fenyveinek lomboatja reszketett, és a széltől meghajtva, a Mindenható dörgő szava előtt lehajtották magas lombjaikat. . . még egy villám. . . még egy csapás. . . és az eső lezuhan az őserdőre. . . minden percze hevesebben, és magasán az erdő csuca fölött egy sárgaszürkés fellegesortozat vonult fel, egy óriási, ezer meg ezer szírttel felfegyverzett kösziklához hasonlólag, mellyet a Mindenható hatalmas keze a gunyolódó bűnös fejére sujt; ismét egy villám. . . ezt nyomban követi a csapás. . . a vész fellegesort szétoszlik, egy vízfolyam zuhan le az őserdőn, a madarak és vadak átázva s reszketve rejtik el magukat a legszélesb fák csepegő lombjai alatt, a nyest és borz fenyőgyökerek alatti menhelyeiket földdel és fűvel iparkodnak a betörő ár ellen betömni. Az erdő kis patakja, előbb a csendes meg gondolt határozottság képe, köven és szírtes keresztül úgy, mint a puha mőhon nyitott magának utat a völgybe, világos és árnyékos helyeken át, most pedig a felbőszült indulat hű képmása gyanánt, tajtékozva zajog az erdőn keresztül; elhagyta medrét és köröskörül pusztítja az erdei tájt, a völgyet és az emberek békés hajlékait. . .

De hol van Jónás és Imre? ők már csak gyengén harezolva a sodró vízar ellen, usznak a patak hullámaiban. Segélykiáltásukat az eső zúgása, a mennykő dörgése és a szélvész zajgása elfojtja. . . de az örök szeretet, melly a szélvészben is örökös az ember élete fölött, — meghallá az imádkozó Imre elhalaványuló ajkairól a segélykiáltást: „Uram! kezeidbe ajánlom lelke-met.“

Egy villám repeszté ismét a fekete fellegfátyolt szét, egy csapás következett. . . az eső még egyszer hatalmasan zuhant, azután lassabban kezdett hullani, a fekete fellegesort lassanként a völgy felé vonult, és a távol látha-

táron eltűnt, a felhőszakadás országos esővé lett, a borz és róka kibujtak rejtekhelyükből, a fűrj és pinty ismét elkezdtek dalolni, és a völgyben lakó földműves kilépett gunyhójából, és könnyező szemekkel nézte a nagy pusztítást, melyet a medrébe lassanként visszatérő víz okozott, mialatt az erdő és rét a mindenfelől szétoszlott fellegekből feltűnő nap első sugaraitól megvilágítva, ezer meg ezer harmatgyönggyel valának behintve, miként a forró hideglázból felébredő beteg felgyógyulását könnyező szemekkel köszöni meg Teremtőjének.

De hol van két vándorunk? . . . A Mindenható, ki nem engedi magát büntetlenül gúnyoltatni, ítelt! A patak ismét előtűnő partján, hol az a völgybe kifoly, egy, a sziklak és erdei bokrok-tól a fejen és mellen sokfélekép megsebesített holttest feküdt, — ruhája egészen össze volt tépve, és a nedves felső öltönyből egy bádognál készült pálinkapalaczk lógott ki, melly a köveken nem egy sérülést kapott, de azért még sem vészett el; mert tulajdonosának, Jónás festőlegénynek keze görcsösen tartá, és így azon szesz, mellynek életét szentelte, a halálban sem hagyta el őtet. Az idesiető földművesek, kik a megtult holttestét találák, a megholt részegesnek borzasztó arcvonásaitól visszaborzadtak.

De kevésé feljebb egy major mellett még egy holttest feküdt . . . nem! nem holttest, mert a szerencsétlen még mozog, egy gerenda lett szabadító horgonya, mialatt a vizár magával sodorta; egy olly erős gerenda, melly embert elbirt . . . ezen erős gerendával, mellyen a megfeszített Megváltó képe függött, a lassanként magához jövő Imre is volt; halvány arca a Megváltó mellén feküdt, kinek feje a megszábadult fejére látszott hajolni, mintha az élet és halál Ura még egyszer akarná mondani: „Légy nyugodt fiam, a te hited megszabadított téged!”

A Megváltó képén, ritka eset által megtartva, függött még mindig ama virágkoszorú, mellyet Imre a töviskoronába font. Így tehát a kereszt, mellyet Imre eddig örömben és szomorúságban szívén hordozott, most őtet is viselte és a haláltól megmentette. — Lassanként magához jött, szemei ismét megnyíltak és első pillanata a Megváltó szende arczara esett, kinek mellén nyugodott feje; a Megváltó tövis koronájáról a világos vizeseppek hullottak, mellyek a fellegeken keresztül törő napsugaraktól megvilágítva mint egy gyémánt korona ékesíték a megfeszített Üdvözítő képét; mindig messzebben meg messzebben hallatszék az elvonuló zivatar dörgése, és az erdő vidám dallosai a nedves fenyőágakon hir-

dették: hogy a mindenható Ur, a Teremtő lecsendesíté a szélvészt. Ünnepeles volt a pillanat, midőn az összesereglett völgyi lakosok leterdepeltek és fenhangon küldék imaikat az éghez, mialatt a falu esti-harangjának szende hangja ezt kiáltá nekik: Béke veletek!

És az öröm meg nem szűnt a megszábadult Imre körül. Ő a faluban maradt, s rövid idő alatt minden lakóinak becsületét és szeretetét megnyerte. Kevés év múlva mint timármester a bíró leányát vette el, és csak mint szerencsés agastyán, számos unokák és ösunokáktól környezve, hajta fejét örök nyugalomra a Megváltó mellén, kinek képét halvány ajkaival utoljára megcsókolá.

Igy szabadítá őt egykor, így vezeté őt mostan az örök béke honába a sz. kereszt ereje.

—g.

Egy példa a katolikus missziói szent beszédekből.

Midőn 1846. évben néhány Jézus-társaságbéli atya Szardínia szigetének egy népes falujában missziót tartana, tudokra adatott, hogy az ő szent beszédek siker nélküliek leendnek, ha csak nem sikerülne talán nekik, egy, a szomszédságban lakó és nagy befolyásu nemes arra birni, hogy ő egy ifju emberrel, kivel halálos ellenségeskedésben él, keresztényileg kibékülne. Ezen nemes, egy igen éltes öreg, ez előtt néhány évvel egyetlen fiát, ki reménye és házának támasza volt, szerelemföltésből orgyilkosság által vesztette el, azóta mind a meggyilkoltnak, mind a gyilkosnak családja felekezetével együtt egymással engesztelhetetlen gyűlölségben éltek. Minden kísérletek az ősz férfiú haragjának megszelídítésére sikertelenek maradtak, egyetlen gondolat foglalkodtatta és vigasztalta őtet: t. i. hogy addig meg nem hal, míg fia gyilkosát lábainál halva nem látja. A mint ezt a missionarius atyák meghallák, az öreghez mentek, ki a tűzhelynél karszékben ült és őket a legbarátságosabban fogada, borral és hűsítővel megkínálá, és a sok halálkodásnak a látogatásukból származott tisztelet és öröm miatt, vége hossza nem volt. De alig fordítá öregebbike a két áldozárnak a beszédet, a mennyire csak lehetett, kimélve, azon keresztény kötelességre, hogy az ellenségeknek is megbocsássunk, midőn az öreg férfiú arca égni kezdte, és kezét görcsösen mellére szorítva fölugrék és kiáltá: „Nézzétek, itt folyt az ő szívére, nézzétek, itt itta a föld az ő véré! ma, mint akkor látom én ezt párolgni és ég felé bosszuért kiáltani!” A missionariusok mindjárt átláták, hogy nekik nincs egyébb hátra, mint az öreget nyugtató szavakkal lecsendesíteni és azonnal távoznak, ügyeket a Mindenhatóra bízván. Azonban a nemes, mint általában mindnyájan a helybeliek, mindég nagy buzgalommal volt jelen e szent beszédeken; naponta látni lehetett őt, miként foglalja el egész pártjától körülvéve, a templomnak egyik részét, mi alatt a gyilkos hozzátartozóival az átellenes oldalon állott. A missionariusok tanításaik folytában végre az elveszett fiuról példára jöttek, és a szónokló beszédjének minden erejével igyekezett megmutatni, mennyire szem

elébe állítja abban a szelid Ur Jézus az Isten jóságát és irgalmasságát. A hallgatók könnyei záporoként hullottak, megtörve üték mellüket, és Istenhez fölkiáltának irgalom és a bűnök bocsánatáért. Ekkor a szónok látván, miként fogta el mindnyáját a bánat érzete, egy feszületet a szöszök elébe a földre tétetett és komoly tüzes ékesszólással e szavakba tört ki: „A ki ellenségének mindég megbocsátott, az jöjjön és esőkolja meg sebhelyeit Údvözítőjének s erős bizodalommal remélheti, hogy az ő bűnei még a legnagyobbak is nékie megbocsátottak; de a ki ellenségének megbocsátani nem akar, ne merészeljen az irgalmas Isten elébe lépni, ki a kereszten a maga ellenségeiért halt meg, ez isteni vér a szeretet vére, de arra nézve, ki az Isten nem szereti, és meg nem bocsát, a legrettenetesebb itéletnek a vére.” E szavaknak kellett megindítani egy népet, mely tele van élő hittel, millyenek a szardiniabeliek. E szavak ötlet az Údvözítő sebhelyeihez hajtották, hogy azokat esőkolván, ott egész szívét kiöntse. Mindazok, kik az ellenséges gyűlöléstől tisztáknak tudák lekiösmereztöket, a kereszt mellé földre veték magokat és befedék azt esőkök- és könnyekkel. És íme! e megható látvány közben János (így neveztetik az őz nemes) forró vágat érte, magát hasonlóképen a feszület elébe vetni, mely bánat fájdalomla tölté el az ő lelkét, annyira, hogy reszkett, mintegy gyermek és elmélkedni látszatott; majd Gavino, szeretett fiának gyilkosa felé, majd a feszületre tekintvén, sohajtzott és nyögött a legrettenetesebb megindulásnak állapotjában; végre képtelen lévén a keblében támadt zavardást a jó és rossz közötti harezot tovább elviselni, összefüzdé kezeit és hangosan fölkiáltott: „Gavino, gyere ide.” Az ifju ember halványan és reszkette áll. Mig végre barátitól bátorítatva az öreg férfiú ismételt hangos hívásának engedelmeskedik, János tárt karokkal, mely sohajok és nyögések közepette fogadta őt, és szívéhez szorítván ünnepélyes komolysággal kiálta: „Gavino én megbocsátok néked!” Az ifju e szavak hatalma alatt ájulva összerokadt; a környül-álló nép hangos sirásra fakadt; a két ellenséges párt emberei kiáltva „bocsánat! bocsánat!” egymás nyílt karjaiba veték magokat és könnyek között esőkolák és kérék egymást: „Engedj meg nekem, én meg sértettelek! bocsáss meg testvérem!” stb. A szószéken lévő missionarius és az alant álló áldozár, kik a szent meginduláson nem kevesbé örvendettek, mint álmélkodtak, mind tekintetek, mind tagmozgatással (mint hogy szóval illy zibongásban lehetetlen volt boldogulni) ügyekeztek a nép buzgalmat mérsékelni, különösen az asszonyok szeméből, tekintvén kiengesztelődő férjeiket, könnyzápor esordult ki; a férfiak legforóbb baráti-biztosítások között átölelék és megköveték egymást, az ellenséges gyűlöletért, mely őket egymástól éveig elválasztva tartá. A mint a nyugalom ismét helyre állott, egyenként vezettek a feszület esőkolásához és mindnyájan ellen mondtak ott egész jövőre minden ellenségeskedésnek, minden porlekedésnek és minden bosszúnak. Először, ki az esküt tetette, volt János, az őzbe borult öreg, ki az ifju Gavint kezénél tartván, az egész közönséget bizonyosságul hívá föl, hogy ő ezt, az elveszett Antiochus helyébe fiának fogadni és nékie egyetlen leányát nőül adni akarja. És mind ezek nem valami mulékony gerjedelmek és hü szavak valának; a missionariusok még mielőtt a falut elhagyták, tapasztalák, miszerint minden ellenségeskedés és porlekedés a faluban megszünt. De nem csak itt, hanem mindenütt, hol a missiók tartattak, sok hasonló eset fordult elő, annyira, hogy Károly Albert király Bresciani előtt többször egyszerűen mondá, hogy

ő többre becsül Szardiniára nézve tizenkét missionariust, mint tizenkét regement katonát.

Katholikus hitélet.

XXXVIII.

Vasvár, aug. 31. Regényes kis városunk, mint Phoenix hamvaiból, úgy látszott kibontakozni ősi dicsőségének már rég elpizlett romjaiból f. hó 13, 14, és 15-dik napjaiban. A buzgó vallásosság szent érzelmei diadal ünnepet ültek itten e napokon. Déleesti fél négy órakor a kerületi papság karingbe öltözve, szép rendbe állított nagyszámu buzgó keresztény népnek közepette, Megváltónk keresztlobogói alatt sietve elfogadni a város végén megyénk főpásztorát, m. S z e n e z y Ferenczet. A szeretve tisztelt s ohajtva várt püspököt B e n k e s Márton, helyettes plebános s zárdai főnök ur rövid, de tiszteletet s hódolatot magokban rejtő szavakkal üdvözle. Nem különben a szende ártatlanság képei, a fehérbe öltözött kisdud leánykák közül is egy gyermetegi szendeséggel köszönté azt, kit szívzakadva vártak, a kegyes s szelidségteljes apostoli utódot, ki rájuk malasztot s áldást fog árasztani. Ekkor harangzugás s zene ékes hangjai közt, az Údvözítő győzedelmes lobogói után vonult az áhitatos kereszténység ezerekre menő tarka tömege egy igen egyszerű kereszties fenyőből alkotott, de egyszerűségével mindenek tetszését kinyerő diadalíven keresztül, mellynek homlokán e felírás díszelgett: **Áldott ki az Ur nevében jő.** Elérve az őz egyházba, mellyet IV-dik Béla király emelt, az új felkent buzgó apostoli utód a főoltár számolyára térdelt, s azt esőkjaival halmozá el. Áldást adván a helyettes az Oltári szentséggel, ő méltósága a papság kíséretében a zárdában számára jelelt egyik teremébe vonult egy kissé pihenendő; honnét néhány perczek múlva ismét a szent falak közé sietett, és még azon déleesti órákban több mint 1600-at részletetett a Bérálás szentségében. Örömkönnök ültek szemekben, midőn a közelebb fekvő plebániák buzgó lelkészei számos híveiket Krisztus győzedelmes keresztlobogói alatt tisztos illedelem- és szép rendben, ájtatos imák és szünni nem akaró énekek zengései mellett vezették az üdvoszereket osztogató mlgos püspökhöz. 14-én ő méltósága maga mutatá be a vérontás nélküli szeplőtelen áldozatot a mindenek Urának; Benkes Márton, kinek erőlyes és kenetdús szóoklatái e környék erkölcsi érzetére már rég üdvös befolyással vannak, a tíz poklos férfuról szóló Evangeliumhoz alkalmazva, a háládatosságról emelt szót, s arra serkenté szépszámu buzgó hallgatóit, miszerint a vett jókért Istenök, és az ernyedhetlen buzgalom apostoli utód iránt, ki jelenleg a lekipokloságnak gyógybalsamait közli, kellőleg háládatosak legyenek. 15-kén boldog emlékü Varga János, egykor győri székesegyházi kanonok által gazdagon felszerelt s a város legmagasb tetőpontján alakított sirkertben álló Nagy B. Asszony tiszteletére felszentelt város temploma ünnepe napján, hová máskor is, de jelenleg 10,000-et meghaladó nép serlegre össze, maga a főpásztor, kezében az angyalok eledeletét vivén, vezeté fel Somogy, Zala, s Vas megyékből ide tödült r. kath. népet, hálás tiszteletet adandó Annak, kinek pártfogásába ajánlá hajdan dicső szent Istvánunk a magyar hazát és népét. — Mint vetélkedett a nép részt venni az Isten ígéje hallgatásában és imadásában, kimondani nem lehet. Itt a sz. miseáldozatot nt. Busits Pál,

előbb sz. tamási lelkész ur, jelenleg ő méltósága javai kormányzója, a sz. beszédet t. Horváth Zsigmond, r. hollói segédlelkész ur végzé. Előmozdítá ezen ünnepegy nagyságát azon körülmény is, miszerint Vasvártól ¼ órányira létezik egy bájos völgy ölen egy kristálytiszta vizü forrás, hol az Istenben helyezett bizodalom s a forrás gyógyereje már sokakat megennyhite, s hogy a csodákkal tündöklő helyet ép ezen nap legszámosabban s a legtávolabb vidékekről szokják látogatni; hova nem rég M. Tolnai Gróf Festetics Györgynő, született Erdődy Eugenia, a vallásosság szent érzelmeitől áthatva, Megváltónknak egy gyönyörű keresztet emelt, miért is egész családjával áldja meg gazdagon a mindenek Ura. Mi a legnagyobb szerencsének tartjuk, hogy környékünk egy illy jeles családdal, mint Festetics Györgyné dicsekedhetik. Délután újra megáldá ő mlga a Bérálás szentségdús malasztjaival ellátott 5000-re menő népet, és fogadásai hű megtartására figyelmezteté, különösen pedig átható szavakkal esetelé a részegségnek, a káromkodásnak káros következményeit, de leginkább a törvények iránti folytonos engedelmisséget, s az uralkodó magas cs. k. ház iránti hódolatot köté szívükre. S végre a papságot emlékezteté hivatása szentségére s kötelessége hű teljesítésére. S most már a fópasztort az óra másutti működésre inté. Zúgnak a harangok, a nép ismét eltelve az irántai köteles szeretet és hódolat szent érzeteivel, rendbe áll s lobogók közt a papsággal együtt kikiséri a Magas vendéget a város végére, hol megcsókolván a Helyettes által vitt Údvizitónk zálogát, ezer áldáskívánatok közt távozott, örök emléket hagyván szíveinkben. Áldás koszorúzza minden minden lépését a fópasztori foglalatosságában lankadatlan püspököknek!

U. i. Ezen idő óta bérált ő méltósága Nemetujváron, Csákyban, Kőrmenden, Solomváron, Zala-Eger szegen, Novában, Pakán, Banokszentgyörgyön, Tót szentmártonban, Letenyén, Alsó-Lendván, Turnitsán, Szentgyörgyvölgyén, Csestregen a legnagyobb buzgósággal s kitűréssel közel 50,000-et.

Különfélék.

Ő cs. k. Apostoli Felsége, távirda utján magyarországi katonai és polgári főherczeg kormányzó ur ő cs. fenségéhez következő bocsátványt legkegyelmesebben intéztetni méltóztatott: „Albrecht” hadigözös épen most indul fölfelé Orsováról, az Isten segítségével megtalált magyar koronajelvényekkel. A hadigözös Budán lehető legnagyobb ünnepegyességgel fogadandó, és a jelvények, további rendeletig, a várkapolnában közszemlére kitétetendők. Mi is azon hozzátétellel juttatik örvendetes köztudomásra, miszerint a hadigözös f. hó 15-kén reggeli 9 órakor fog megérkezni, és az ünnepegyre nézve a további rendelet később fog kibocsáttatni. Buda, sept. 10, 1853. A magyarországi cs. k. katonai és polgári kormánytól.

A jó és olesó könyvkiadó társulat ügynökségénél megjelent Goffine épületes könyvének II-ik része is. A társulat tagjai 1852-ik évi részvények fejében kapják. Ára mind a két résznek együtt 2 fr. pp.

A jó és olesó könyvkiadó társulat név-könyve 1853-ra érdekes csatolmányokkal. Ára nem tagok számára 20 kr. p. A társulat tagjainak 1853-ik évi részvények fejében adatik s 15 ¼ ivbe számítottak.

Társulati új tagok: A kalocsai kerületből: Nt. Habram István horgasi káplán ur. T. cz. Hoős János martonosi jegyző ur. A kassai kerületből: Nt. Bugyis János sárospataki káplán ur. A esanyi kerületből: Antal János ur, szentesi asztalos mester. Arady Lajos ur, szentesi lakos. Hanka György ur, szentesi csizmadia mester. Kirschner György ur, szentesi lakatos mester. Kirschner Mihály ur, szentesi lakatos mester. Máriatársulat Szentesen. Nagy Pál ur, szentesi kántor. Pataki István ur, szentesi lakos. Kovács Erzsébet asszonyosság. A esanádi megyéből: Nt. Oczverek Vilmos új-pécsi esperest, plebános ur. Nt. Uhlélay Bernát némettsági pleb. ur. Nt. Paraisz János, szécsányi esperest-plebános ur. Nt. Vajda Mihály új aradi káplán ur. Nt. Bolleszny Antal káplán ur. A győri kerületből: Nt. Csémy Pál sz. János plebános ur. A szathmári, kerületből: Nt. Orosz Antal darai plebános ur. Az egrői megyéből: T. cz. Berecz József járásbírói segéd Csáthon. Nt. Follmann Károly udv. káplán Sz. Mihályon. T. cz. Mácsay Sámuel fegyverneki tanító. Nt. Stoessel Ferencz gyöngyös-tarjáni plebános. Nt. Szegedy Antal kilit sz. ferenczi szerzetes. A győri megyéből: Nt. Fürst György sz. jános káplán.

Figyelmeztetés. Azon t. cz. írók s társulati dolgozó tagok, kik a jó és olesó könyvkiadó társulatnak már beadott vagy ezután beadandó munkáik ügyében felvilágosítást illetőleg utasítást nyerni netán óhajtanak, tiszteletteljesen figyelmeztetnek és felkéretnek: miszerint ez érdemben valamint a kéziratok beküldésére nézve is, vagy nt. Somogyi Károly társulati igazgató urhoz, vagy alólirtoz (a kegyesrendiek épületében, 35. szám) fordulni sziveskedjenek. Pest, sept. 10. 1853.

Szabóky Adolf, m. k. társulati titoknok.

Értesítés. „A jó s olesó könyvkiadó társulat” azon t. cz. tagjai, kik a németországi cath. egyletek f. hó 20—22-ig tartandó közgyűlésére Bécsbe rándulni s a társulati küldöttséghez csatlakozni szándékoznak, tisztelettel kéretnek, méltóztassanak Bécsbe érkeztükkor magukat a Pázmányról címzett papnöveldebe megalázni, hol a szükséges utasításokról, különösen a gyülekezés iránt, értesítettni fognak.

A nyitrai megyés püspök ur ő excltiája Nyitra városában nagyszerű kolostor építését tervezi a nevelés-és tanítással, valamint a betegápolással foglalkozó, ugynevezett „szürke nénék” számára. A kolostor maga a készített tervrajz szerint, ide nem értve a telket, melyet a város ajándékozott, és az alapítványi tőkét, 150,000 ftba kerülend. A bold. Vurum nyitrai püspök által e czélra végrendeletileg hagyományozott 12,000 pfrtnyi tőke is ide fordítatik. (Rel.)

Kegyes adományok: A chinai sz. gyermektség társulat részére e jelszóval: Sinite parvulos venire ad me, 5 fr. p. . . . ch . . . ch.

Kiadja „a jó és olesó könyvkiadó társulat,” szerkesztő BLÜMELHUBER FERENCZ.

Pesten 1853. Nyomatja LUKÁCS LÁSZLÓ, országot 6. sz.